

The Role of Rural Public Libraries in Empowering Farmers

Seyyed Mahdi Narmenji

PhD in KIS, Iran Public Libraries Foundation, Birjand, Iran. E-mail: Mnarmenji63@yahoo.com

Abstract

Objective: The purpose of this research is to investigate the role of rural public libraries in empowering farmers from librarians' viewpoints.

Method: This is an applied research that was conducted with a qualitative approach using thematic analysis method. The research population included the librarians of rural public libraries under the General Directorate of Public Libraries of South Khorasan, Iran. In this research, non-probability (non-random) sampling and snowball sampling were used and a total of 17 librarians were interviewed.

Findings: Public library role-playing in empowering farmers was grouped into two categories: information (educational-consultative and promotional) and service (book delivery and assistance). The findings indicated that the programs of rural public libraries in this field were more of the "educational-consultative" type, among which agricultural workshops were more numerous. Obstacles to using public libraries to empower this group were also categorized into two structural (library and agricultural) and individual (demographic and cultural) categories, and library-related obstacles were more frequent than other obstacles. Regarding the obstacles related to agriculture, the interviewees mentioned more about "lack of belief in modern agriculture". In the sub-category of demographic obstacles, illiteracy or low level of literacy of farmers and their old ages were also mentioned.

Conclusion: The libraries should do the necessary planning to play a role in empowering farmers. Of course, there are basic obstacles in this field that require serious attention from public libraries. In order to realize this issue, it is necessary to have proper interactions between rural public libraries and custodian institutions in this field.

Keywords: Public libraries, farmers, empowerment

Citation: Narmenji, M. (2024). The Role of Rural Public Libraries in Empowering Farmers. *Research on Information Science and Public Libraries*, 30(4), 432-448.

Received 20 February 2024; **Received in revised form** 13 April 2024

Accepted 27 April 2024; **Published online** 30 December 2024

Article Type: Research Article

© The author(s)

Publisher: Iran Public Libraries Foundation

Introduction

Information is one of the fundamental factors in achieving sustainable development. In rural areas, one of the ways to achieve sustainable development should be sought in information development (Wu, 2012), because, without a doubt, farmers need reliable agricultural information to optimally use their agricultural lands (Rahman, Ara & Khan, 2020). Therefore, it seems that empowering farmers is of particular importance today. Public libraries are considered one of the important factors in empowering different segments of society and can play a significant role in economic and social development. They provide a range of changing cultural resources to society and have become a social and cultural institution (Lal-Jawahar, 2018). This means that public libraries, by helping to provide lifelong learning opportunities, put the people of the society under their protection and, as a result, are considered a suitable tool for empowering society. So far, the issue of farmers' empowerment by public libraries has not been independently studied. Most of the research conducted in this field, both domestically and internationally, has mainly focused on issues related to providing information to farmers, their information needs, and their information-seeking behaviors. Therefore, it is essential that public libraries, which are responsible for raising awareness and empowering all segments of society, also provide general and special services in rural areas to empower farmers. However, they ways in which public libraries can play a role in empowering this segment needs to be examined.

Methods

This is an applied research that was conducted with a qualitative approach using the thematic analysis method. The research population included rural public library librarians under the supervision of the General Directorate of Public Libraries of South Khorasan Province in the Spring of 2023 and at the time of the research, their number was 29 librarians. In this research, a non-probability (non-random) sampling approach and snowball sampling type were used. Therefore, first, one person from each gender who was interested in participating in the interview was selected and interviewed and then they were asked to introduce another librarian who had experience in providing services to farmers. In this way, the selection of subjects continued until data saturation was reached and a total of 17 people were interviewed. The interview method used was semi-structured. To assess the validity of the data collection tool, a semi-structured interview guide was provided to several professors and experts in the field of knowledge and information science. The "individual review by members" method was also used to ensure the quality of the research. In this study, MAXQDA software, version 2020, was used to increase the speed and accuracy of all open and axial coding stages and category analysis.

Findings

Eight participants were male and nine were female. In terms of education level, 13 librarians had a bachelor's degree and 4 had a master's degree. The ways in which public libraries play a role in empowering farmers were grouped into two categories: information (educational-consultative and promotional) and service (book delivery and assistance). The findings indicated that the programs of rural public libraries in this field were more of the "educational-consultative" type, among which agricultural workshops were more numerous. In the promotion subcategory of "holding special programs" and "book introduction" it was mentioned by the interviewees that the introduction of the book had a higher frequency and was mainly done in the places of village gatherings. The main category "service" had two subcategories "book delivery" and "assistance". According to the findings of the research, the services of public libraries to empower farmers were more than the type of book delivery and this group of libraries have tried to deliver their resources to farmers in different ways such as sending resources through their spouses or children or by the librarian himself. Obstacles to using public libraries to empower this group were also categorized into two categories: structural (library and agricultural) and individual (demographic and cultural). Library obstacles were more frequent than other obstacles. Between the library obstacles, the lack of resources in this field had allocated more primary codes. The findings of the research also showed that although holding educational workshops can be one of the effective actions of rural public libraries in this field, the lack of experienced instructors in this field seems to be a big obstacle. Regarding the obstacles related to agriculture, the interviewees mentioned "lack of belief in modern agriculture" and "lack of feeling of need to train by farmers". In the sub-category of demographic obstacles, illiteracy or low-literacy of farmers and their old ages were also mentioned. In the category of cultural obstacles, the respondents mentioned things like "lack of belief in education", "lack of familiarity with the library", "lack of interest in studying" and "lack of opportunity to study". The table below presents the main and subcategories, as well as the primary codes for each category.

Table1. Main categories and subcategories and their primary codes

Main category	Subcategories	Initial codes	Frequency of codes
Information (24)	Educational-consultative (16)	Holding consultation meetings	2
		Holding legal training workshops	2
		Holding technical training workshops	1
		Holding agricultural training workshops	11
	Promotion (8)	Holding special events	2
		Book introduction	6
Service (14)	Assistance (2)	Providing technological services	1
		Marketing of agricultural products	1
	Book delivery (12)	Sending resources through children	5
		Sending resources through spouse	2
		Book delivery to one's doorstep	1
		Making agricultural information resources accessible	4

Structural obstacles (31)	Library (20)	Resources not being up to date	4
		Lack of planning by the library	3
		Lack of access to workshop instructors	3
		Unusable resources	1
		Lack of resources	9
	Agriculture (11)	Experimental agriculture	3
		Lack of awareness of farmers' needs	2
		Lack of belief in modern agriculture	6
Individual obstacles (22)	Demographic (11)	Being illiterate	4
		Low-literacy	1
		Old age	6
	Cultural (11)	Lack of belief in education	1
		lack of familiarity with the library	5
		Lack of interest in studying	2
		Lack of opportunity to study	3

Conclusions

The results of the study showed that public libraries can play a role in empowering farmers through information and service programs. Of course, the role of libraries in this field faces serious obstacles. In general, considering that agricultural development is one of the components of economic development today and can play an effective role in creating employment in society and increasing national production, it is recommended that public libraries in rural areas make the necessary plans for empowering farmers because failure to pay attention to this issue will lead to the waste of valuable natural resources in the country. The water resources crisis in recent years has also increased the importance of paying attention to this issue. In this context, simply providing agricultural information resources will not be the solution. Rather, it is necessary for this group of libraries to provide the necessary platform for maximum utilization of these resources by providing appropriate services and holding side programs so that they can play their role in the economic development of rural areas and, consequently, the development of the national economy by creating change in this area. This will undoubtedly have an impact on improving the status of libraries at the community level. In addition, considering the current literacy level of farmers, it seems that holding training and consulting courses is one of the best measures in this regard. To achieve this, it is suggested that these workshops be planned by rural public libraries in coordination and participation of the responsible agencies in this field. In this case, public libraries will probably be able to play their role well as social education centers to empower farmers in villages.

Ethical considerations

Data Availability Statement

Data is available on request from the authors.

Funding

Not applicable.

Conflict of interest

The author declares no conflict of interest.

Acknowledgements

The author expresses their gratitude to all the participants in the study for their valuable contributions through interviews.

جایگاه کتابخانه‌های عمومی روستایی در توانمندسازی کشاورزان از دیدگاه کتابداران

سید مهدی نارمنجی

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، بیرجند، ایران. [رایانامه: Mnarmenji63@yahoo.com](mailto:Mnarmenji63@yahoo.com)

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی جایگاه کتابخانه‌های عمومی روستایی در توانمندسازی کشاورزان است.

روش پژوهش: این پژوهش با رویکرد کیفی به روش تحلیل مضمون انجام شد. جامعه پژوهش شامل کتابداران کتابخانه‌های عمومی روستایی زیر پوشش اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان جنوبی بود. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری غیراحتمالاتی (غیر تصادفی) و از نوع نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده و در مجموع با ۱۷ نفر مصاحبه انجام شد.

یافته‌ها: چگونگی نقش آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان در دو مقوله اطلاعاتی (آموزشی-مشاوره‌ای و ترویجی) و خدماتی (کتاب‌رسانی و خدمات جنبی) گروه‌بندی شد. یافته‌ها حاکی از این بود برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه بیشتر از نوع «آموزشی-مشاوره‌ای» بود که در این میان کارگاه‌های آموزشی کشاورزی از فراوانی بالاتری برخوردار بود. موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی این قشر نیز در دو مقوله ساختاری (کتابخانه‌ای و کشاورزی) و فردی (جمعیت‌شناختی و فرهنگی) دسته‌بندی شد که موانع کتابخانه‌ای نسبت به دیگر موانع از فراوانی بالاتری برخوردار بود. در خصوص موانع مرتبط با کشاورزی نیز مصاحبه‌شوندگان به «اعتقاد نداشتن به کشاورزی نوین» بیشتر اشاره کردند. در مقوله فرعی موانع جمعیت‌شناختی نیز بی‌سواد بودن یا کم سواد بودن کشاورزان و همچنین سن زیادشان مطرح شد.

نتیجه‌گیری: کتابخانه‌های عمومی باید برنامه‌ریزی لازم برای نقش آفرینی در توانمندسازی کشاورزان را انجام دهند. البته موانعی اساسی در این زمینه وجود دارد که نیازمند توجه جدی از سوی دست‌اندرکاران کتابخانه‌های عمومی است. برای تحقق این موضوع ضروری است تعاملات مناسبی بین کتابخانه‌های عمومی روستایی و دستگاه‌های متولی در این زمینه انجام شود.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های عمومی، کشاورزان، توانمندسازی

استناد: نارمنجی، مهدی (۱۴۰۳). جایگاه کتابخانه‌های عمومی روستایی در توانمندسازی کشاورزان از دیدگاه کتابداران. تحقیقات

اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۳۰(۴)، ۴۳۲-۴۴۸.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۱؛ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۱/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۰۸؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰

نوع مقاله: علمی پژوهشی

ناشر: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

© نویسندگان

مقدمه

بخش کشاورزی از محورهای اصلی توسعه به شمار می‌رود؛ زیرا این بخش نه تنها یکی از منابع اصلی اشتغال‌زایی و ایجاد درآمد، بلکه تأمین‌کننده نیازهای معیشتی مردم و بستری مناسب برای تولید کالاهای صادراتی به منظور ارزآوری و سازمان‌دهی امور اقتصادی کشور است. از سوی دیگر، امروزه با در نظر گرفتن افزایش روزافزون جمعیت و محدود بودن زمین‌های کشاورزی، نیاز به توسعه پایدار در این بخش به طور جدی احساس می‌شود (خان‌محمدی و رضایی، ۱۳۹۶)؛ برای این که کشاورزی به عنوان پایه امنیت غذایی در سراسر جهان شناخته می‌شود و بخش مهمی از اقتصاد جهانی را تشکیل می‌دهد.

در این زمینه اطلاعات یکی از عوامل اساسی در دستیابی به توسعه پایدار به شمار می‌رود؛ زیرا در حال حاضر، اطلاعات در حال تبدیل شدن به منبع مهم‌تری از ماده و انرژی است و عنصری حیاتی در تصمیم‌گیری و نیروی قوی برای توسعه جوامع بشری در زمینه‌های مختلف از جمله توسعه پایدار در کشاورزی است (چن، لیو و یانگ^۱، ۲۰۱۱). از این رو چنین به نظر می‌رسد در مناطق روستایی، یکی از راه‌های رسیدن به توسعه پایدار را باید در توسعه اطلاعات جستجو کرد (وو^۲، ۲۰۱۲)؛ زیرا بدون تردید کشاورزان برای استفاده بهینه از زمین‌های کشاورزی خود به اطلاعات کشاورزی معتبر نیاز دارند (رحمان، آرا و خان^۳، ۲۰۲۰). بنابراین بهره‌گیری مطلوب از اطلاعات، کشاورزان را در انجام آگاهانه و اثربخش امور کشاورزی یاری می‌کند که این امر می‌تواند در بهبود بهره‌وری در زنجیره تولید و بازار کشاورزی و نیز وضعیت کار، زندگی و معیشت کشاورزان مؤثر واقع شود (اسدی، شریف‌زاده و شرفی، ۱۳۸۷). امروزه توانمندسازی کشاورزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. توانمندسازی فرآیندی چندبُعدی از آگاهی و ظرفیت‌سازی است که منجر به مشارکت بیشتر، قدرت تصمیم‌گیری، کنترل و اقدام متحول‌کننده می‌شود (بلوال^۴، ۲۰۲۱). توانمندسازی را هم‌چنین می‌توان فرآیند پویایی تلقی کرد که طی آن افراد سعی می‌کنند ساختارهایی که آنها را در حاشیه‌نگه می‌دارد، دگرگون سازند. توانمندسازی به معنی تشویق افراد برای مشارکت بیشتر در تصمیم‌گیری‌هایی است که بر فعالیت آنها مؤثر است؛ یعنی این که فضایی برای افراد فراهم شود تا بتوانند ایده‌های خوبی بیافرینند و آنها را به عمل تبدیل کنند (مقدس‌فریمانی، میرترابی و قائم‌مقامی، ۱۳۹۹).

کتابخانه‌های عمومی را از مظاهر مردم‌سالاری در دنیای جدید دانسته‌اند؛ چرا که پایه‌های مردم‌سالاری بر آزادی بیان و اندیشه نهاده شده است. این کتابخانه‌ها با فراهم‌سازی رشد و شکوفایی اندیشه افراد جامعه، به آنها کمک می‌کنند تا با دانش و احاطه بیشتری عقاید خود را ابزار کنند (غفاری و هنرجو، ۱۳۹۷). از این رو، کتابخانه‌های عمومی از عوامل مهم در توانمندسازی اقشار مختلف جامعه در نظر گرفته می‌شوند و می‌توانند نقش بسزایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی ایفا کنند. این کتابخانه‌ها طیفی از منابع فرهنگی در حال تغییر را برای جامعه ارائه می‌دهند و به نهادی اجتماعی و فرهنگی تبدیل شده‌اند (لعل جواهر^۵، ۲۰۱۸). کتاب‌ها و سایر منابع اطلاعاتی موجود در کتابخانه‌ها حاوی اطلاعات حیاتی برای توانمندسازی جامعه هستند. این بدان معناست که کتابخانه‌های عمومی با کمک به فراهم‌آوری فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر، افراد جامعه را تحت حمایت خویش قرار می‌دهند و در نتیجه، ابزار مناسبی برای توانمندسازی جامعه محسوب می‌شوند. علی‌رغم این واقعیت‌ها، نقش کتابخانه‌ها در توانمندسازی جامعه و موانع پیش روی کتابداران در انتشار مؤثر خدمات کتابخانه‌ای کمتر گزارش شده است (موبوفو و مامبو^۶، ۲۰۲۱). بنابراین، چالش اصلی این است که چگونه توان بالقوه کتابخانه‌های عمومی در توسعه و توانمندسازی جامعه مورد بهره‌برداری قرار گیرد (ابو، گریس و کارول^۷، ۲۰۱۱).

بررسی پیشینه پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه حاکی از این است که تا کنون موضوع توانمندسازی کشاورزان توسط کتابخانه‌های عمومی به طور مستقل مورد بررسی قرار نگرفته است. بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده در داخل و خارج از کشور در این حوزه عمدتاً به مباحث مرتبط با فراهم‌آوری اطلاعات برای کشاورزان، نیازهای

- 1.. Chen, Liu & Yang
- 2.. Wu
- 3.. Rahman, Ara & Khan
- 4.. Belwal
- 5.. Lal Jawahar
- 6.. Mubofu & Mambo
- 7.. Abu, Grace & Carroll

اطلاعاتی و رفتارهای اطلاع‌یابی این قشر پرداخته‌اند (آینا^۱، ۲۰۰۶؛ هاشمی، حسینی و دامالاس^۲، ۲۰۰۹؛ ورما^۳ و دیگران، ۲۰۱۲؛ تمبو^۴، ۲۰۱۸؛ سینوانکایو و ونگپراسر^۵، ۲۰۱۵؛ سینوانکایو، راتیکوت و لنارج^۶، ۲۰۱۸؛ رحمان، آرا و خان، ۲۰۲۰؛ مابویی^۷ و دیگران، ۲۰۲۰؛ نیکام، آشوک و پال^۸، ۲۰۲۲؛ اسدی و دیگران، ۱۳۸۷؛ زاده‌رحیم، رداد و بهزادی، ۱۳۹۵؛ خان‌محمدی و رضایی، ۱۳۹۶؛ نجفلو، عباسی و فرهادیان، ۱۳۹۶).

با توجه به مباحث ذکر شده ضروری است کتابخانه‌های عمومی که وظیفه ارتقای آگاهی‌ها و توانمندسازی همه اقشار جامعه را برعهده دارند در مناطق روستایی نیز به ارائه خدمات عمومی و ویژه به منظور توانمندسازی کشاورزان بپردازند. به نظر می‌رسد کتابخانه‌های عمومی در صورت نقش‌آفرینی در توانمندسازی کشاورزان می‌توانند سهم قابل توجهی در توسعه پایدار جوامع روستایی داشته باشند که این موضوع منجر به ارتقای جایگاه کتابخانه‌های عمومی در میان نهادهای اثرگذار جامعه نیز می‌شود. اما این که چگونه کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در توانمندسازی این قشر ایفای نقش کنند نیازمند بررسی است. افزون بر این، نقش‌آفرینی کتابخانه‌های عمومی در این زمینه احتمالاً با موانعی همراه خواهد بود که شناسایی این موارد در تحقق این موضوع از سوی کتابخانه‌های عمومی در مناطق روستایی سهم‌بسنایی دارد. در این راستا، در پژوهش حاضر سؤال‌های ذیل مطرح شد:

۱. چگونه کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در توانمندسازی کشاورزان نقش‌آفرینی کنند؟

۲. موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی کشاورزان کدامند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی است که با رویکرد کیفی به روش تحلیل مضمون^۹ انجام شد. تحلیل مضمون یکی از روش‌های رایج و کارآمد در تحلیل محتوای کیفی است که برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

جامعه پژوهش شامل کتابداران کتابخانه‌های عمومی روستایی زیر پوشش اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان خراسان جنوبی در بهار ۱۴۰۲ بود که در زمان اجرای پژوهش تعداد آن‌ها ۲۹ نفر بود. در این پژوهش از رویکرد نمونه‌گیری غیراحتمالاتی (غیر تصادفی) و از نوع نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شد. از این‌رو، ابتدا از هر جنسیت یک نفر از جامعه که علاقه‌مند به شرکت در مصاحبه بود انتخاب، و با وی مصاحبه شد و سپس از وی خواسته شد یک کتابدار دیگر را که در حوزه ارائه خدمات به کشاورزان تجاربی داشته است معرفی کند. بدین ترتیب، کار انتخاب آزمودنی‌ها تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه یافت و در مجموع با ۱۷ نفر مصاحبه شد.

روش اجرای مصاحبه مورد استفاده از نوع نیمه‌ساختاریافته بود. به هنگام اجرای این مصاحبه‌ها، نخست به کتابداران مصاحبه‌شونده توضیحات کوتاهی در مورد هدف از انجام مصاحبه توسط پژوهشگر ارائه و به آنها گفته شد به هنگام پاسخگویی به سؤال‌ها، در صورت مفهوم نبودن سؤال‌ها می‌توانند از پژوهشگر در مورد سؤال‌ها توضیح بخواهند. مصاحبه‌ها به صورت تلفنی انجام شد و مدت زمان انجام آن بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه متغیر بود. در این مصاحبه‌ها از مصاحبه‌شوندگان سؤال‌هایی پیرامون چگونگی نقش‌آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان، و موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی این قشر پرسیده شد.

برای سنجش روایی ابزار گردآوری داده‌ها، راهنمای مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تهیه شده در اختیار تعدادی از استادان و صاحب‌نظران حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی قرار گرفت و بعد از دریافت نظرات آنها، اصلاحات لازم در این راهنما انجام شد.

1.. Aina

2.. Hashemi, Hosseini, & Damalas

3.. Verma

4.. Tumbo

5.. Seenuankaew & Vongprasert

6.. Seenuankaew, Rattichot & Leenaraj

7.. Mabuie

8.. Nikam, Ashok & Pal

9.. Thematic analysis

در پژوهش‌های کیفی با توجه به این که پژوهشگر خود ابزار اصلی پژوهش است، پژوهش هرگز نمی‌تواند عیناً تکرار شود و همان نتایج را به دست دهد. اگر چه پژوهش می‌تواند توسط پژوهشگران دیگر تکرار شود، تکرار دقیق نتایج و یافته‌ها تقریباً غیرممکن است. بر این اساس، در پژوهش‌های کیفی به جای توجه به پایایی، بر کیفیت پژوهش تأکید می‌شود. یکی از راهبردهایی که برای اطمینان از کیفیت پژوهش در روش کیفی مورد استفاده قرار می‌گیرد، «بررسی فردی به وسیله اعضا» است (هومن، ۱۳۸۵). مطابق این روش، یافته‌های مصاحبه‌های انجام‌شده بعد از پیاده‌سازی در اختیار خود شرکت‌کنندگان (مصاحبه‌شوندگان) قرار گرفت تا نظرات خود را درباره صحت و دقت آنها بیان کنند. از این رو، بر اساس نظرات مطرح‌شده از سوی مصاحبه‌شوندگان، اصلاحات لازم در یافته‌ها انجام شد.

در پژوهش حاضر با استفاده از برنامه ضبط صدا، مصاحبه‌ها ضبط شد. صحبت‌های ضبط‌شده بلافاصله بعد از انجام هر مصاحبه، ابتدا بر روی کاغذ پیاده‌سازی و سپس در محیط واژه‌پرداز نگاشته و ذخیره شد. سپس متن مصاحبه‌ها چندین بار خوانده و مرور شد تا نسبت به داده‌های جمع‌آوری‌شده درک کلی حاصل شود. پس از آن در خصوص هر یک از موضوعات مورد بررسی - چگونگی نقش‌آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان و موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی کشاورزان - به طور جداگانه داده‌ها به واحدهای معنایی (کدها) در قالب جملات مرتبط با معنای اصلی شکسته شد. واحدهای معنایی نیز چندین بار مرور و سپس کدهای مناسب هر واحد معنایی (مقوله‌های فرعی) نوشته شد. مقوله‌های فرعی نیز در زیر مقوله‌های کلی تر طبقه‌بندی شد. در نهایت، مقوله‌های اصلی، مقوله‌های فرعی و کدهای اولیه مورد بازبینی نهایی قرار گرفت. در این پژوهش برای افزایش سرعت و دقت کار در تمام مراحل کدگذاری باز و محوری و تحلیل مقوله‌ها از نرم‌افزار مکس کیودا^۱ نسخه ۲۰۲۰ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش با ۱۷ نفر مصاحبه به عمل آمد که ۸ نفر از مصاحبه‌شوندگان مرد و ۹ نفر زن بودند. به لحاظ سطح تحصیلات ۱۳ کتابدار دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و ۴ نفر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد بودند. پاسخ سؤال اول پژوهش: چگونه کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در توانمندسازی کشاورزان نقش‌آفرینی کنند؟

برای چگونگی نقش‌آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی اطلاعاتی کشاورزان ۳۸ کد اولیه به دست آمد که بعد از ادغام موارد تکراری^۲ و مشابه کدهای اولیه به ۱۲ عدد رسید. سپس این کدها بر حسب میزان شباهت موضوعی و مفهومی در قالب ۴ مقوله فرعی دسته‌بندی شد. مقوله‌های فرعی به دست آمده برای ارائه مطلوب‌تر در ذیل دو مقوله اصلی با عنوان «اطلاعاتی» و «خدماتی» قرار گرفت^۳ (جدول ۱).

1.. MAXQDA

۲.. منظور از کدهای تکراری مواردی است که بیش از یک مصاحبه‌شونده به آن اشاره کرده است و نه این که پژوهشگر چند بار آن را تکرار کرده باشد.

۳.. در جدول‌های ۱ و ۲ عدد داخل پرانتز در کنار مقوله‌های اصلی و فرعی نشان‌دهنده فراوانی هر یک از آنهاست.

جدول ۱. کدها و مقوله‌های به دست آمده برای چگونگی نقش آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه	فراوانی کدها
اطلاعاتی (۲۴)	آموزشی-مشاوره‌ای (۱۶)	برگزاری جلسات مشاوره‌ای	۲
		برگزاری کارگاه‌های آموزشی حقوقی	۲
		برگزاری کارگاه‌های آموزشی فنی	۱
		برگزاری کارگاه‌های آموزشی کشاورزی	۱۱
ترویجی (۸)		برگزاری برنامه‌های مناسبی	۲
		معرفی کتاب	۶
		ارائه خدمات فناورانه	۱
خدماتی (۱۴)	جنبی (۲)	بازاریابی محصولات کشاورزی	۱
		ارسال منابع از طریق فرزندان	۵
		ارسال منابع از طریق همسر	۲
		تحویل کتاب درب منازل	۱
		دسترس پذیر کردن منابع اطلاعاتی کشاورزی	۴

در مجموع برای مقوله اصلی «اطلاعاتی» ۲۴ کد به دست آمد که ۱۶ مورد آن مربوط به مقوله فرعی «آموزشی-مشاوره‌ای» و ۸ مورد مربوط به مقوله فرعی «ترویجی» بود. بالا بودن میزان کدهای اولیه مقوله فرعی آموزشی-مشاوره‌ای بیانگر این است که کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی کشاورزان بیشتر به برگزاری کارگاه‌های آموزشی و جلسات مشاوره‌ای اقدام کرده‌اند. در این خصوص «برگزاری کارگاه‌های آموزشی کشاورزی» دارای بالاترین کد اولیه (۱۱ مورد) بود. برخی از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان در این زمینه به شرح ذیل است:

«دو سال پیش به کمک یکی از اعضای کتابخانه یک کارگاه در خصوص نحوه پیوند زدن درختان در کتابخانه برگزار کردیم.» «در زمینه آفات پسته یک دوره آموزشی در کتابخانه داشتیم که استقبال خوبی از آن شد و حدود ۵۰ تا ۶۰ نفر از کشاورزان در آن شرکت داشتند.»

با توجه به وجود اختلافات حقوقی میان کشاورزان در خصوص مسایلی نظیر حق آب و حدود اراضی کشاورزی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی حقوقی نیز از سوی کتابخانه‌ها بعضاً برنامه‌ریزی شده است. برای مثال، کتابداری در این خصوص اظهار داشته است:

«از آن جایی که خیلی از کشاورزان برای مسایل مرتبط با زمین و آب دچار اختلاف هستند در کتابخانه روستا دوره‌های آموزشی در خصوص خدمات قضایی با همکاری دادگستری برگزار کرده‌ایم و به آنها نحوه کار با سامانه ثنا و ثبت شکایت را آموزش داده‌ایم.»

برگزاری جلسات مشاوره‌ای با حضور کارشناسان جهاد کشاورزی در کتابخانه به منظور پاسخگویی به سؤال‌های کشاورزان از دیگر اقدامات کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه است که برخی از مصاحبه‌شوندگان به آن پرداخته‌اند. برای نمونه، کتابداری اظهار داشته است:

«تلاش کرده‌ایم با همکاری دهیاری و جهاد کشاورزی شهرستان حضور کارشناسان جهاد کشاورزی را به صورت دوره‌ای در کتابخانه داشته باشیم تا مشاوره‌های لازم را به کشاورزان ارائه کنند و به سؤال‌های آنها پاسخ دهند.»

در مقوله فرعی «ترویجی» که دارای ۸ کد اولیه بود، «برگزاری برنامه‌های مناسبی» و «معرفی کتاب» از سوی مصاحبه‌شوندگان مطرح شد. «معرفی کتاب» یکی از برنامه‌های اصلی کتابخانه‌ها در این زمینه بوده و بر اساس اظهارات مصاحبه‌شوندگان، عمدتاً در مکان‌های اجتماع روستاییان انجام شده است. برای مثال مصاحبه‌شونده‌ای گفته است:

«در مسجد روستا کتاب‌هایی را که در زمینه محصولات کشاورزی روستا در کتابخانه وجود دارد برایشان معرفی می‌کنم.»

برگزاری برنامه‌های مناسبی در محیط کتابخانه از دیگر اقداماتی است که کتابخانه‌های عمومی روستایی برای معرفی خدمات خود از آن بهره‌جسته‌اند. برای نمونه، کتابداری در این زمینه اظهار داشته است:

«در مناسبت‌های ملی و مذهبی جشن‌هایی را در محیط کتابخانه روستا برگزار می‌کنیم تا از این طریق کتابخانه و خدمات آن را به اهالی روستا، به خصوص کشاورزان بشناسانیم.»

مقوله اصلی «خدماتی» دارای دو مقوله فرعی است که مقوله «کتاب‌رسانی» با ۱۲ کد اولیه دارای فراوانی بیشتری نسبت به مقوله «جنبی» است. این امر نشان داد کتابداران کتابخانه‌های عمومی جایگاه ویژه‌ای برای کتاب و کتابخوانی در توانمندسازی کشاورزان قائل هستند. با توجه به مشغله کاری کشاورزان و نبود امکان حضور آنها در کتابخانه که در پاسخ به سؤال بعدی پژوهش نیز به آن پرداخته شده است، گفته‌های مصاحبه‌شوندگان نشان داد کتابداران این گروه از کتابخانه‌ها تلاش کرده‌اند منابع خویش را به طرق مختلف نظیر ارسال منابع از طریق همسر یا فرزندان آنان و یا خود کتابدار به دست کشاورزان برسانند. یکی از مصاحبه‌شوندگان در این زمینه گفته است:

«کشاورزان مرد علاقه چندانی جهت مراجعه به کتابخانه ندارند. به همین دلیل از طریق همسرانشان اقدام می‌کنیم و کتاب‌هایی را برای آنها ارسال می‌کنیم. چون خانم‌ها در روستا از برنامه‌های کتابخانه استقبال بهتری دارند.»

کتابداری هم اظهار داشته است:

«برخی مواقع هم خودم کتاب‌های خوبی که به کتابخانه می‌رسد برای کشاورزانی که اهل کتاب هستند می‌برم.»

اقدام دیگری که از سوی کتابداران کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه انجام شده است، قرار دادن منابع در مکان‌های پررفت‌وآمد روستاییان است. کتابداری در این خصوص گفته است:

«شماره‌های قدیمی‌تر مجلات تخصصی در این حوزه مثل مجله کشاورز را در اختیار پست بانک و خانه بهداشت روستا قرار می‌دهم؛ چون مراجعه به این مراکز در روستاها بیشتر است و احتمال خوانده شدن آنها هم بیشتر می‌شود.»

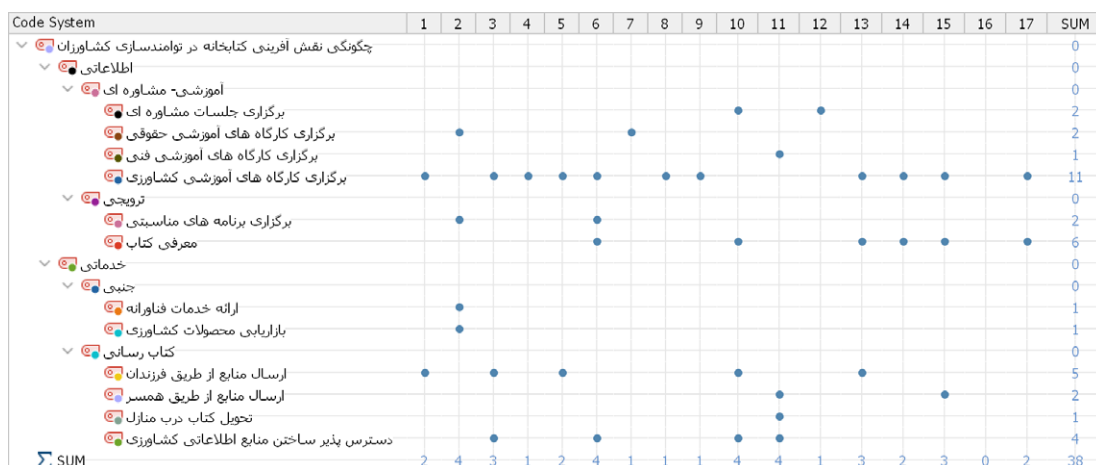
مقوله فرعی «جنبی» تنها دو کد اولیه را به خود اختصاص داده است. اظهارات مصاحبه‌شوندگان در این زمینه به شرح ذیل است:

«ما در روستا پنجشنبه‌ها برنامه‌ای تحت عنوان پنجشنبه‌های روستا را در محل کتابخانه برگزار می‌کنیم تا روستاییان با حضور در کتابخانه محصولات خودشان را ارائه کنند؛» «با توجه به این که برخی از کشاورزان طرز کار با اینترنت را بلد نیستند خدمات کافی نت را در کتابخانه ارائه می‌دهیم و افراد برای امور مختلف خود نظیر ثبت نام‌ها به کتابخانه می‌آیند.»

به نظر می‌رسد اگرچه در قالب این برنامه‌ها، کتابخانه‌های عمومی روستایی خدمات اطلاعاتی بارزی به این قشر

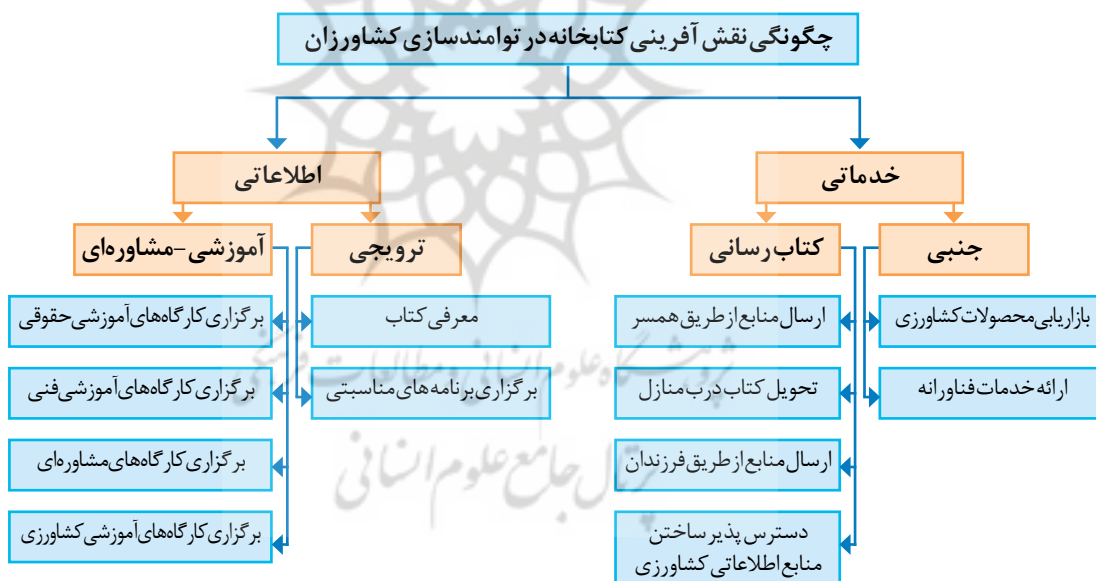

ارائه نمی‌دهند، از این طریق می‌توانند زمینه حضور آنان در کتابخانه و آشنایی با خدمات اطلاعاتی کتابخانه را فراهم آورند. این امر خود به صورت غیرمستقیم می‌تواند به ایفای نقش کتابخانه‌های عمومی روستایی در توانمندسازی کشاورزان کمک کند.

شکل ۱. نمایی از کدگذاری چگونگی نقش آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

نمایی از کدگذاری چگونگی نقش آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان بر اساس نرم‌افزار مکس کیودا در شکل ۱ و نقشه مفهومی آن در شکل ۲ ارائه شده است.

شکل ۲. نقشه مفهومی چگونگی نقش آفرینی کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

پاسخ سؤال دوم پژوهش: موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی کشاورزان کدامند؟

برای شناسایی موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان در کدگذاری اولیه تعداد ۵۳ کد به دست آمد که بعد از اصلاح این کدها و حذف موارد تکراری و مشابه، کدهای اولیه به ۱۵ عدد رسید. در این مرحله کدهای اولیه بر حسب میزان شباهت موضوعی و مفهومی در قالب ۴ مقوله فرعی دسته‌بندی شد. در این مورد نیز مقوله‌های فرعی به دست آمده برای ارائه بهتر ذیل دو مقوله اصلی تحت عنوان «موانع ساختاری» و «موانع فردی» دسته‌بندی شد. در جدول ۲ مقوله‌بندی یادشده به تفکیک ارائه شده است.

جدول ۲. کدها و مقوله‌های به دست آمده برای موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه	فراوانی کدها
موانع ساختاری (۳۱)	کتابخانه‌ای (۲۰)	به روز نبودن منابع	۴
		عدم برنامه‌ریزی از سوی کتابخانه	۳
		نبود دسترسی به مدرسان کارگاه‌ها	۳
		غیر کاربردی بودن منابع	۱
		کمبود منابع	۹
کشاورزی (۱۱)	کشاورزی تجربی	کشاورزی تجربی	۳
		عدم احساس نیاز کشاورزان	۲
		اعتقاد نداشتن به کشاورزی نوین	۶
موانع فردی (۲۲)	جمعیت شناختی (۱۱)	بی سواد بودن	۴
		کم سواد بودن	۱
		سن زیاد	۶
		اعتقاد نداشتن به آموزش	۱
		ناآشنایی با کتابخانه	۵
فرهنگی (۱۱)		علاقه نداشتن به مطالعه	۲
		نداشتن فرصت مطالعه	۳

موانع ساختاری استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان به دو مقوله فرعی موانع کتابخانه‌ای و موانع کشاورزی تقسیم شدند. در میان موانع کتابخانه‌ای کمبود منابع در این زمینه با توجه به این که کدهای اولیه بیشتری به خود اختصاص داده بود، از اهمیت بیشتری برخوردار است. یکی از مصاحبه‌شوندگان در این باره اظهار داشته است:

« کتاب چندانی در این زمینه در کتابخانه نداریم و فقط مجله کشاورز برای کتابخانه ارسال می‌شود.»

افزون بر این منابع محدود موجود در برخی از کتابخانه‌ها هم چندان به روز نبوده‌اند؛ به طوری که کتابداری گفته است:

«کثر منابع موجود در کتابخانه مادر این زمینه تقریباً قدیمی است.»

به نظر می‌رسد کتابداران این کتابخانه‌ها چندان برنامه‌ریزی منسجم و مشخصی در این خصوص نداشته‌اند. برای مثال، مصاحبه‌شونده‌ای گفته است:

«خودم به عنوان کتابدار تاکنون به فکر نرسیده که برای کشاورزان برنامه‌ریزی کنم.»

اگرچه برگزاری کارگاه‌های آموزشی یکی از اقدامات مؤثر کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه می‌تواند باشد، در اختیار نبودن مدرسان مجرب در این زمینه مانع بزرگی به نظر می‌رسد. برای نمونه، در اظهارات یکی از کتابداران آمده است:

«برگزاری کارگاه‌های آموزشی احتمالاً با استقبال بیشتری از سوی کشاورزان مواجه می‌شود. اما چون روستای ما مرزی و دور افتاده است، به مدرسان مجرب در این زمینه دسترسی نداریم.»

در خصوص موانع مرتبط با کشاورزی، مصاحبه‌شوندگان به «نداشتن اعتقاد به کشاورزی نوین» بیشتر اشاره کرده‌اند. برای مثال، کتابداری گفته است:

«کشاورزان قدیمی‌تر خیلی به کلاس‌های آموزشی و شیوه‌های نوین کشاورزی اعتقادی ندارند و بر اساس تجربه عمل می‌کنند.»

مصاحبه‌شونده دیگری هم با صراحت بیشتری به این نکته اشاره کرده است:

«از نظر کشاورزان اکثر مسایل کشاورزی حالت تجربی دارد و نه نظری تابخواهند در این زمینه کتاب یا مجله بخوانند.»

نبود احساس نیاز از سوی کشاورزان موضوع دیگری است که برخی از مصاحبه‌شوندگان مطرح کردند. موانع فردی استفاده از کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی کشاورزان در دو مقوله فرعی «فرهنگی» و «جمعیت‌شناختی» دسته‌بندی شد که هر دو مقوله فرعی مذکور به طور مساوی ۱۱ کد اولیه را به خود اختصاص داده بود. در خصوص موانع فرهنگی، یکی از کتابداران مصاحبه‌شونده به ناآشنایی کشاورزان با کتابخانه اشاره کرد و گفت:

«کشاورزان خیلی از وجود کتابخانه و خدمات آن در روستا اطلاع ندارند.»

فرد دیگری هم به نداشتن فرصت مطالعه کشاورزان پرداخته و گفته است:

«ایشان معمولاً به دلیل پر زحمت بودن کار کشاورزی فرصتی برای مطالعه روزانه ندارند.»

«نداشتن علاقه به مطالعه» و «نداشتن اعتقاد به آموزش» از دیگر مواردی است که از سوی مصاحبه‌شوندگان در این خصوص مطرح شده بود.

در مقوله فرعی موانع جمعیت‌شناختی به بی‌سواد بودن یا کم‌سواد بودن کشاورزان و همچنین سن زیادشان اشاره شده بود:

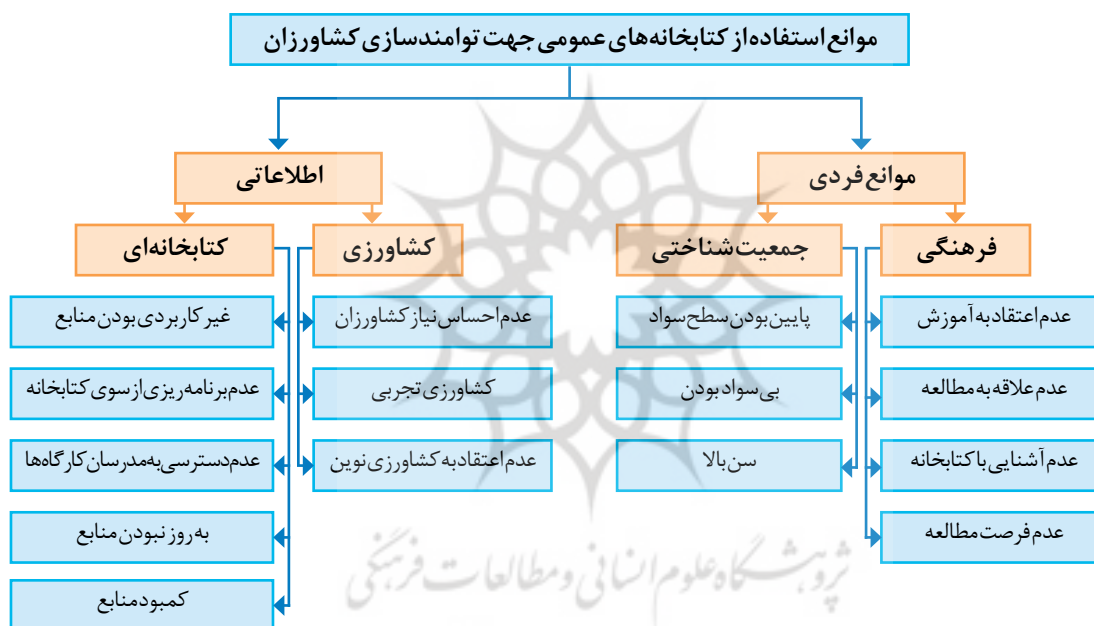
«بیشتر کشاورزان روستاسن و سالشان زیاد است و سواد هم ندارند. به همین دلیل به کتابخانه مراجعه نمی‌کنند؛» «سطح سواد کشاورزان عمدتاً پایین است. به همین خاطر اعتقادی به کسب اطلاعات جدید و روزآمد و در نتیجه، آمدن به کتابخانه ندارند.»

در این جانیز نمایی از موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان بر اساس نرم‌افزار مکس کیودا در شکل ۳ و نقشه مفهومی آن در شکل ۴ ارائه شده است.

Code System	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	SUM
▼ وانع استفاده از کتابخانه های عمومی جهت توانمندسازی کشاورزان																		0
▼ موانع ساختاری																		0
▼ کتابخانه ای																		0
● به روز نبودن منابع																		4
● عدم برنامه ریزی از سوی کتابخانه																		3
● عدم دسترسی به مدرسان کارگاه ها																		3
● غیر کاربردی بودن منابع																		1
● کمبود منابع																		9
▼ کشاورزی																		0
● کشاورزی تجربی																		3
● عدم احساس نیاز کشاورزان																		2
● عدم اعتقاد به کشاورزی نوین																		6
▼ موانع فردی																		0
▼ جمعیت شناختی																		0
● بی سواد بودن																		4
● پایین بودن سطح سواد																		1
● سن بالا																		6
▼ فرهنگی																		0
● عدم اعتقاد به آموزش																		1
● عدم علاقه به مطالعه																		5
● عدم آشنایی با کتابخانه																		2
● عدم فرصت مطالعه																		3
SUM	5	6	4	3	2	2	6	3	2	1	2	2	3	1	5	3	3	53

شکل ۳. نمایی از کدگذاری موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

شکل ۴. نقشه مفهومی موانع استفاده از کتابخانه‌های عمومی در توانمندسازی کشاورزان

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در قالب برنامه‌های اطلاعاتی و خدماتی در توانمندسازی کشاورزان نقش‌آفرینی کنند. برنامه‌های اطلاعاتی کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه عمدتاً در قالب برنامه‌های «آموزشی-مشاوره‌ای» بوده است که در این میان، کارگاه‌های آموزشی کشاورزی از فراوانی بالاتری برخوردار بودند. از آن‌جا که نتایج برخی از پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه حاکی از این است که برگزاری کارگاه‌های آموزشی از جمله روش‌های مؤثر و ارزان برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی کشاورزان است (هاشمی، حسینی و دامالاس، ۲۰۰۹؛ مابوئی و دیگران، ۲۰۲۰؛ نجف‌لو، عباسی و فرهادیان، ۱۳۹۶)، به نظر می‌رسد توجه به این برنامه‌ها در کتابخانه‌های عمومی روستایی برای توانمندسازی کشاورزان اولویت دارد. البته با توجه به یافته‌های سؤال دوم پژوهش که کم‌سوادی یا بی‌سوادی کشاورزان یکی از موانع استفاده این قشر از کتابخانه مطرح شده بود، باید در برنامه‌ریزی کارگاه‌های آموزشی سطح سواد کشاورزان را مورد نظر قرار داد و در غیر این صورت شاید این کارگاه‌ها نتوانند اثربخشی چندانی داشته باشند.

نظر به این که معرفی کتاب از سوی مصاحبه‌شوندگان راهکاری مؤثر در این زمینه مطرح شده بود، آگاهی از نیازهای اطلاعاتی این گروه از کاربران کتابخانه امری ضروری به نظر می‌رسد. در این صورت می‌توان بر اساس نیازهای اطلاعاتی آنان اقدام به معرفی کتاب‌های مناسب کرد. البته چون کار کشاورزان وقت‌گیر است (یافته‌های مربوط به سؤال دوم پژوهش حاضر نیز بیانگر این موضوع بود)، این قشر حضور فعالی در کتابخانه‌های عمومی ندارند و بنابراین، همان طور که برخی از مصاحبه‌شوندگان اظهار داشته‌اند، بهتر است معرفی کتاب در محل اجتماع مردم روستا نظیر مساجد و حسینیه‌ها باشد. این امر مؤید این انگاره است که کتابخانه‌ها برای بهبود تعاملات خود باید مفهوم «بودن در جایی که مردم هستند»^۱ را در دستور کار خویش قرار دهند (نیکلسون، ۱۳۹۹). در ضمن به همین دلیل کتابداران کتابخانه‌های عمومی روستایی باید تلاش کنند تا منابع اطلاعاتی مورد نیاز کشاورزان را به طرق دیگری به دستشان برسانند. نتایج پژوهش سینوانکیو، راتیکوت و لنارچ (۲۰۱۸) نیز بیانگر این بود که کشاورزان منابع اطلاعاتی در دسترس را انتخاب می‌کنند. بنابراین، با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر به نظر می‌رسد ارسال منابع مورد نیاز این گروه از طریق همسر یا فرزندان ایشان می‌تواند روشی آسان و بدون هزینه برای انجام این امر باشد؛ زیرا احتمالاً همسر و به‌ویژه فرزندان به دلیل فراغت خاطر بیشتر حضور پررنگ‌تری در کتابخانه روستا داشته باشند. البته داشتن ارتباط حتی به شکل غیرمستقیم یا غیرحضور با کشاورزان برای آگاهی از نیازهای اطلاعاتی آنان ضروری و اجتناب‌ناپذیر است؛ زیرا تنها در این صورت است که کتابخانه‌های عمومی روستایی می‌توانند برنامه‌های مؤثر و کارآمدی برای این قشر داشته باشند. افزون بر این، یافته‌های پژوهش سینوانکیو و ونگپراسر (۲۰۱۵) نشان داد کشاورزان خودشان به دنبال اطلاعات نیستند، بلکه اطلاعات مورد نیازشان را از سازمان‌های دولتی مرتبط با کشاورزی دریافت می‌کنند. بنابراین، ضروری است کتابخانه‌های عمومی برای ایفای نقش خود در این زمینه تعاملات مناسبی با دستگاه‌های متولی از جمله جهاد کشاورزی و منابع طبیعی داشته باشند.

یافته‌های پژوهش نشان داد نقش‌آفرینی کتابخانه‌ها در این زمینه با موانعی جدی روبه‌روست. زیاد بودن سن کشاورزان یکی از موانع اساسی در این زمینه بود که احتمالاً خود بستر بروز دیگر موانع از جمله بی‌سوادی یا کم‌سوادی و نیز تجربه‌گرایی کشاورزان را فراهم می‌کند. آینا (۲۰۰۶) نیز در پژوهش خود با تأیید این موضوع که تعداد زیادی از کشاورزان از سواد لازم برخوردار نیستند، پیشنهاد کرده است برای مشارکت کتابخانه‌ها در ارائه اطلاعات به کشاورزان، کتابداران مهارت‌های مورد نیاز برای بسته‌بندی مجدد اطلاعات را فراگیرند تا بتوانند اطلاعات مورد نیاز کشاورزان را به زبان و قالبی که آنها می‌فهمند، در اختیارشان قرار دهند. بر این اساس، برگزاری دوره‌های آموزشی و ساده‌نویسی متون شاید برخی از راهکارها در این زمینه باشد.

افزون بر این، به نظر می‌رسد سنتی بودن کشاورزی در کشورهای جهان سوم از جمله ایران موجب شده است تا تجربه‌گرایی مبنای کار قرار گیرد و کشاورزان اعتقادی به فناوری‌ها و روش‌های جدید در این زمینه نداشته باشند. در مقاله ایدیوگبیان-اوس^۲ و دیگران (۲۰۱۹) نیز به این موضوع اشاره شده است که برای کشاورزان نیجریه‌ای معمولاً سازگاری با نوآوری‌ها و تغییرات جدید دشوار بود؛ زیرا آنها به روش‌های سنتی کشاورزی اعتقاد خاصی داشتند. نتایج پژوهش رحمان، آرا و خان (۲۰۲۰) نیز نشان داد که برای کشاورزان بنگلادشی منبع اخذ اطلاعات عمدتاً تجارب شخصیشان است. این موضوع در یافته‌های پژوهش حاضر نیز تأیید شد.

حتی در صورت نیاز به کسب اطلاعات، کشاورزان چندان به دنبال مراجعه به کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی نیستند. یافته‌های پژوهش‌های ورما و دیگران (۲۰۱۲) و تمبو (۲۰۱۸) نشان داد که منابع اطلاعاتی بیشتر کشاورزان برای به دست آوردن اطلاعات مورد نیاز، منابع محلی مانند دوستان، کشاورزان همسایه و کشاورزان پیشرو بوده است. در پژوهش مابوئی و دیگران (۲۰۲۰) نیز که به بررسی رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان موزامبیکی پرداخته است، نتایج نشان داد کشاورزان عمدتاً به اطلاعات کشاورزان همکار خود به عنوان منبع اطلاعاتی قابل اعتماد وابسته بودند. علاوه بر این، یافته‌های پژوهش رحمان، آرا و خان (۲۰۲۰) حاکی از این بود که کشاورزان نمی‌دانستند از کجا و چگونه اطلاعات کشاورزی مورد نیاز خود را به دست آورند. اگرچه این امر نشان‌دهنده نبود سواد اطلاعاتی است، به نظر می‌رسد بخشی از این مشکل نیز از جانب کتابخانه‌های عمومی روستایی باشد؛ زیرا یافته‌های پژوهش حاضر

۱. Being where the people are.

۲. Idiegbeyan-Ose

نشان داد که برخی از کتابداران کتابخانه‌های عمومی روستایی در این زمینه برنامه‌ریزی چندانی نداشته‌اند. به علاوه، در مجموعه‌سازی این کتابخانه‌ها که عمدتاً بیشتر به صورت متمرکز از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور انجام می‌شود به نیازهای این قشر توجه چندانی نشده است و کتابداران مصاحبه‌شونده در اظهارات خود به کمبود منابع در حوزه کشاورزی یا به‌روز نبودن آنها در کتابخانه‌های عمومی روستایی اشاره کرده‌اند.

در مجموع، با توجه به این که امروزه توسعه کشاورزی یکی از مؤلفه‌های توسعه اقتصادی است و می‌تواند در ایجاد اشتغال در جامعه و نیز افزایش تولیدات ملی نقش مؤثری داشته باشد، پیشنهاد می‌شود کتابخانه‌های عمومی در مناطق روستایی در خصوص توانمندسازی کشاورزان برنامه‌ریزی لازم را انجام دهند؛ زیرا بی‌توجهی به این موضوع موجب اتلاف منابع ارزشمند طبیعی در کشور خواهد شد. بحران منابع آبی در سال‌های اخیراً نیز بر اهمیت توجه به این امر افزوده است. در این زمینه صرفاً تأمین منابع اطلاعاتی کشاورزی راهگشا نخواهد بود و بلکه لازم است این گروه از کتابخانه‌ها با ارائه خدمات مناسب و برگزاری برنامه‌های جنبی، بستر لازم برای بهره‌برداری حداکثری از این منابع را فراهم کنند تا بتوانند با تحول‌آفرینی در این حوزه، نقش خود را در توسعه اقتصادی مناطق روستایی و به تبع آن، توسعه اقتصاد ملی ایفا کنند. این امر بدون شک در ارتقای جایگاه کتابخانه در سطح جامعه نیز اثرگذار خواهد بود.

افزون بر این، با توجه به سطح سواد کشاورزان در حال حاضر چنین به نظر می‌رسد که برگزاری دوره آموزشی و مشاوره‌ای یکی از بهترین اقدامات در این زمینه باشد. برای تحقق این موضوع پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزی این کارگاه‌ها از سوی کتابخانه‌های عمومی روستایی با هماهنگی و مشارکت دستگاه‌های متولی در این زمینه - نظیر جهاد کشاورزی - انجام شود. در این صورت کتابخانه‌های عمومی احتمالاً بتوانند نقش خود را در حکم مراکز آموزش اجتماعی به منظور توانمندسازی کشاورزان در سطح روستاها به خوبی ایفا کنند.

ملاحظات اخلاقی

منبع حمایت‌کننده

بنا بر اظهار نویسنده منبع حمایت‌کننده مالی گزارش نشده است.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسنده این مقاله تعارض منافع ندارد.

سپاسگزاری

نویسنده از مشارکت کنندگان در پژوهش برای انجام مصاحبه قدردانی می‌کند.

منابع

- اسدی، علی؛ شریف‌زاده، قاسم؛ و شریفی، مهنوش (۱۳۸۷). بررسی انگاره‌های رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان گوجه‌فرنگی کار (مطالعه موردی منطقه بادوله در استان بوشهر). تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران (علوم کشاورزی ایران)، ۳۹(۱)، ۳۱-۴۳.
- خان محمدی، المیرا؛ و رضائی، روح‌اله (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان گندم‌کار بخش مرکزی شهرستان زنجان. علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۱۳(۲)، ۱۷۱-۱۸۷.
- زاده رحیم، سمیه؛ رداد، ایرج؛ و بهزادی، حسن (۱۳۹۵). مقایسه رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه با عادی استان خراسان جنوبی. زراعت و فناوری زعفران، ۴(۴)، ۳۳۴-۳۱۳.
- غفاری، سعید؛ و هنرجو، مریم (۱۳۹۷). راهکارهای ارتقای فرهنگ مطالعه در میان زنان عضو کتابخانه‌های عمومی شهر ملایر. زن و فرهنگ، ۹(۳۶)، ۱۱۷-۱۲۶.

مقدس فریمانی، شهرام؛ میرترابی، مهدیه؛ و قائم مقامی، سهیل (۱۳۹۹). توانمندی اقتصادی-اجتماعی زنان روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مورد مطالعه: اعضای صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی استان زنجان). راهبردهای توسعه روستایی، ۷(۳)، ۳۴۷-۳۶۳.

- نجفلو، پرسیا؛ عباسی، عنایت؛ و فرهادیان، همایون (۱۳۹۶). بررسی رفتار اطلاع‌یابی انگورکاران استان زنجان و عوامل مؤثر بر آن. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران. ۴۸ (۱)، ۱۶۵-۱۷۸.
- نیکلسون، کریستی (۱۳۹۹). نوآوری در کتابخانه‌های عمومی: یادگیری از ابتکارات بین‌المللی. ترجمه منصور کوهی رستمی، ندا پور خلیل و مریم کشوری. تهران: چاپار.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۵). راهنمای عملی پژوهش کیفی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).

References

- Abu, R., Grace, M. & Carroll, M. (2011). The Role of the Rural Public Library in Community Development and Empowerment. *International Journal of the Book*, 63-74, (2) 8. <https://doi.org/10.18848/1447-9516/CGP/v08i02/36863>
- Aina, L. O. (2006). Information Provision to Farmers in Africa: The Library Extension Service Linkage. IFLA General Conference and Council, Korea. Retrieved June, 2023, 20 from <http://www.ifla.org/IV/ifla72/index.htm>
- Asadi, A., Sharifzadeh, G. & Sharifi, M. (2008). An investigation of information seeking behavior patterns of tomato growers) case study of Badouleh district, Bousher province. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 39(1), 31-43. [In Persian]
- Belwal, M.C. (2021). Role of Public Library on Women Empowerment in Dehradun District. *Global Journal of Current Research*, 8 (1), 1-8.
- Chen, Z., Liu, C. & Yang, D. (2011). Information Poverty and Farmers' Information Right in China's Mountainous Rural Areas. *Procedia Engineering*, 15, 1277-1281. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2011.08.236>
- Ghaffari, S. & Honarjoo, M. (2017). Strategies for improving the culture of reading among women members of public libraries in Malaer city. *Women and Culture*, 9 (36), 117-126. [In Persian]
- Hashemi, S. M., Hosseini, S. M., & Damalas, C. A. (2009). Farmers' competence and training needs on pest management practices: Participation in extension workshops. *Crop Protection*, 28(11), 934-939. <https://doi.org/10.1016/j.cropro.2009.07.007>
- Homan, H. A. (2015). *A Practical Guide to Qualitative Research*. Tehran: Organization for Studying and Compiling Humanities Books of Universities (Samt). [In Persian]
- Idiegbeyan-Ose, J., Owolabi, A., Segun-Adeniran, C., Aregbesola, A., Emmanuel Owolabi, S., & Eyiolorunse, T. (2019). Information Provision by Public Library to Agricultural Extension Agents in a Developing Country. *Public Library Quarterly*, 38(1), 103-115. <https://doi.org/10.1080/01616846.2018.1555412>
- Khanmohammadi, E., & Rezaei, R. (2018). Factors Affecting Information Seeking Behavior of Wheat Farmers in Central District of the Zanjan Township. *Iranian Agricultural Extension and Education Journal*, 13(2), 171-187. [In Persian]
- Lal-Jawahar, L. (2018). The Role of Public Libraries in Socio-Cultural Development in Rural Areas in India. *Library Progress*, 38 (2), 299-313. <https://doi.org/10.5958/2320-317/X2018.00032.6>
- Mabuie, M., Siueia Júnior, M., Jaime, A. & Monjane Mabuie, A. (2020). Information-seeking behavior: A case study on farmers in Maputo City, Mozambique. *Technium Social Sciences Journal*, 14, 680-687. <https://doi.org/10.47577/tssj.v14i1.2085>
- Moghaddas Farimani, S., Mirtorabi, M. S. & Ghaemmaghami, S. S. (2020). Social-Economic Empowerment of Rural Women and Factors Affecting It) Case Study: Members of Rural Women's Microfinance Funds in the Zanjan Province. *Rural Development Strategies*, 7(3), 347-363. [In Persian]
- Mubofu, C., & Mambo, H. (2021). The Role of Libraries in Community Empowerment: A Systematic Review. *Indonesian Journal of Librarianship*, 2(1), 1-16. <https://doi.org/10.33701/ijolib.v2i1.1492>
- Najafloo, P., Abbasi, E. & Farhadian, H. (2017). Investigating Information Seeking Behavior of Grape Producers in Zanjan Province and Effective Factors. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 48(1), 165-178. [In Persian]
- Nicholson, C. (2019). *Innovation in Public Libraries: Learning from International Library Practice*. Translated by Mansour Kohi Roostami, Nedapour Khalil and Maryam Kishori. Tehran: Chapar. [In Persian]

- Nikam, V., Ashok, A., & Pal, S. (2022). Farmers' information needs, access and its impact: Evidence from different cotton producing regions in the Maharashtra state of India. *Agricultural Systems*, 196, 103317. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2021.103317>
- Rahman, T., Ara, S., & Khan, N. A. (2020). Agro-information Service and Information-seeking Behavior of Small-scale Farmers in Rural Bangladesh. *Asia-Pacific Journal of Rural Development*, 30(1-2), 175-194. <https://doi.org/10.1177/1018529120977259>
- Seenuankaew, U., & Vongprasert, C. (2015). Information behaviors in value adding of farmers' production and marketing in Thailand. *New Library World*, 116(3/4), 227-242. <https://doi.org/10.1108/NLW-07-2014-0089>
- Seenuankaew, U., Rattichot, J., & Leenaraj, B. (2018). Farmers' information behaviors that facilitate the strengthening of their management capacity from passive to active community enterprises. *Information and Learning Science*, 119(5/6), 260-274. <https://doi.org/10.1108/ILS07-2017-0070->
- Tumbo, S., Mwalukasa, N., Fue, K., Mlozi, P., Haug, R. & Sanga, C. (2018). Exploring Information Seeking Behavior of Farmers 'in Information Related to Climate Change Adaptation Through ICT) CHAI. (*International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 19(3), 299-319. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v19i3.3229>
- Verma, A. K., Meena, H. R., Singh, Y. P., Chander, M & Narayan, R. (2012). Information Seeking and Sharing Behaviour of the Farmers :A Case Study of Uttar Pradesh State ,India. *Journal of Recent Advances in Agriculture*, 1 (2), 50-55. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2012.01.176>
- Wu, L. (2012). An Empirical Research on Poor Rural Agricultural Information Technology Services to Adopt. *Procedia Engineering*, 29, 1578-1583.
- Zadehrahim, S., Radad, I & Behzadi, H. (2016). A comparative study of information searching behavior of elite saffron farmers with that of normal saffron farmers in South Khorasan province. *Saffron Agronomy and Technology*, 4(4), 313-334. [In Persian]

